

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Lac Loppem (Zedelgem, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2022J37
November 2022

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 1: RESULTATEN VAN HET BUREAUONDERZOEK

Colofon

Ruben Willaert NV
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteur: Aaron Willaert

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert NV, Sint-Michiels-Brugge, 2022

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert NV.

Ruben Willaert NV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Resultaten van het bureauonderzoek.....	7
1.1	Administratieve gegevens.....	7
1.2	Onderzoeksopdracht	9
1.2.1	Doelstelling	9
1.2.2	Onderzoeksvragen	9
1.2.3	Juridische context	9
1.2.4	Randvoorwaarden.....	9
1.2.5	Archeologische voorkennis van het terrein	10
1.3	Werkwijze en strategie	11
1.3.1	Methode.....	11
1.3.2	Fysisch geografische situatie.....	11
1.3.3	Historische context en bekende archeologie vindplaatsen	11
1.3.4	Archeologische indicatoren.....	12
1.3.5	Verstoringshistoriek	12
1.4	Assessmentrapport	13
1.4.1	Introductie tot het projectgebied	14
1.4.1.1	Ruimtelijke situering	14
1.4.1.2	Geplande werken	15
1.4.2	Fysisch geografische en geologische situatie.....	17
1.4.2.1	Landschappelijke situering	17
1.4.2.2	Tertiaire lithostratigrafie	20
1.4.2.3	Quartaire lithostratigrafie	21
1.4.2.4	Bodemvormingsprocessen.....	22
1.4.3	Historische en archeologische voorkennis	23
1.4.3.1	Overzicht van de gekende archeologische waarden	23
1.4.3.2	Historische context en bekende archeologische vindplaatsen	27
1.4.3.3	Archeologische indicatoren en cartografische bronnen.....	30
1.4.3.4	Huidige gebruik en verstoringen	34
1.5	Synthese	38
2	Bibliografie	40

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).	8
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt). 8	
Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt).	14
Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt).	15
Figuur 5: Zone verkaveling weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt).	16
Figuur 6: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).	17
Figuur 7: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	18
Figuur 8: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	18
Figuur 9: Profiellijn hoogteverloop.	19
Figuur 10: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt)... 20	
Figuur 11: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt). 21	
Figuur 12: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).	22
Figuur 13: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI-polygonen binnen een straal van 2 km van het projectgebied (Bron: Geopunt).	23
Figuur 14: Projectgebied bij benadering weergegeven op de Heraldische Kaart van het Brugse Vrije, 1597 (Bron: Kaartenhuis Brugge).	30
Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).	31
Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).	31
Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de Vandermaelenkaart, 1846-1854 (Bron: Geopunt).	32
Figuur 18: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).	32
Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).	33
Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).	34

Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).	35
Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).	35
Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2005-2007 (Bron: Geopunt).	36
Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).	36
Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2016 (Bron: Geopunt).	37
Figuur 26: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt).	37

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.	7
--	---

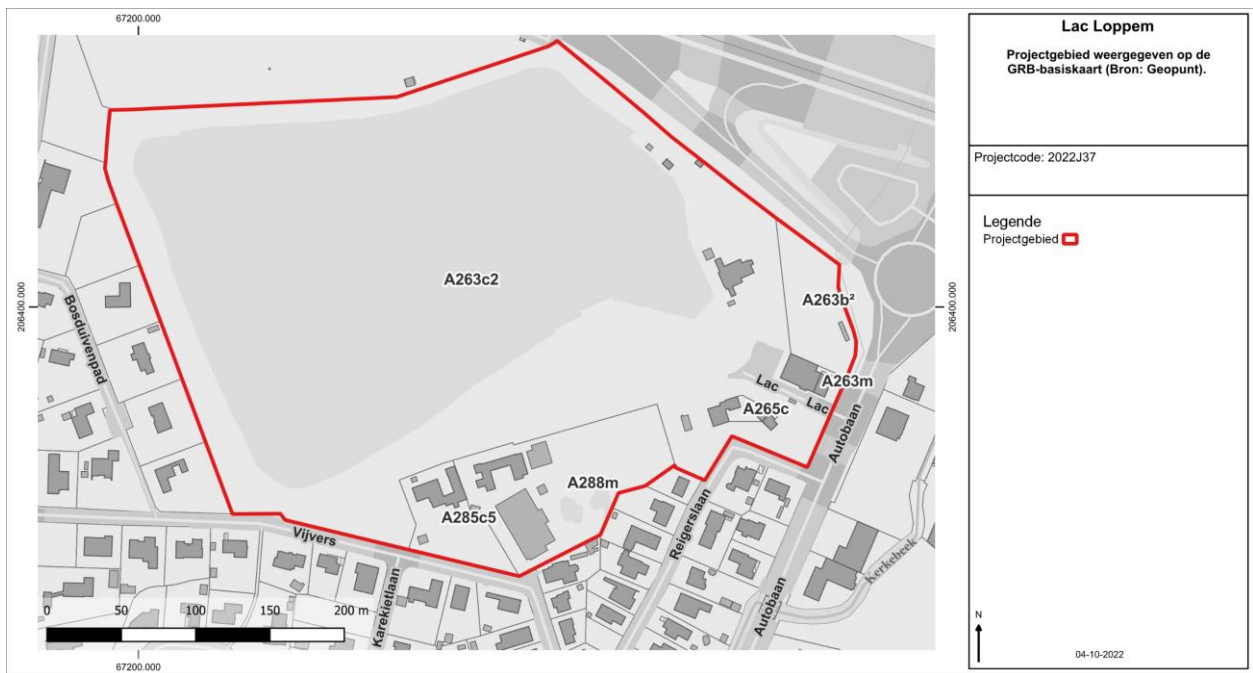
1 Resultaten van het bureauonderzoek

1.1 Administratieve gegevens

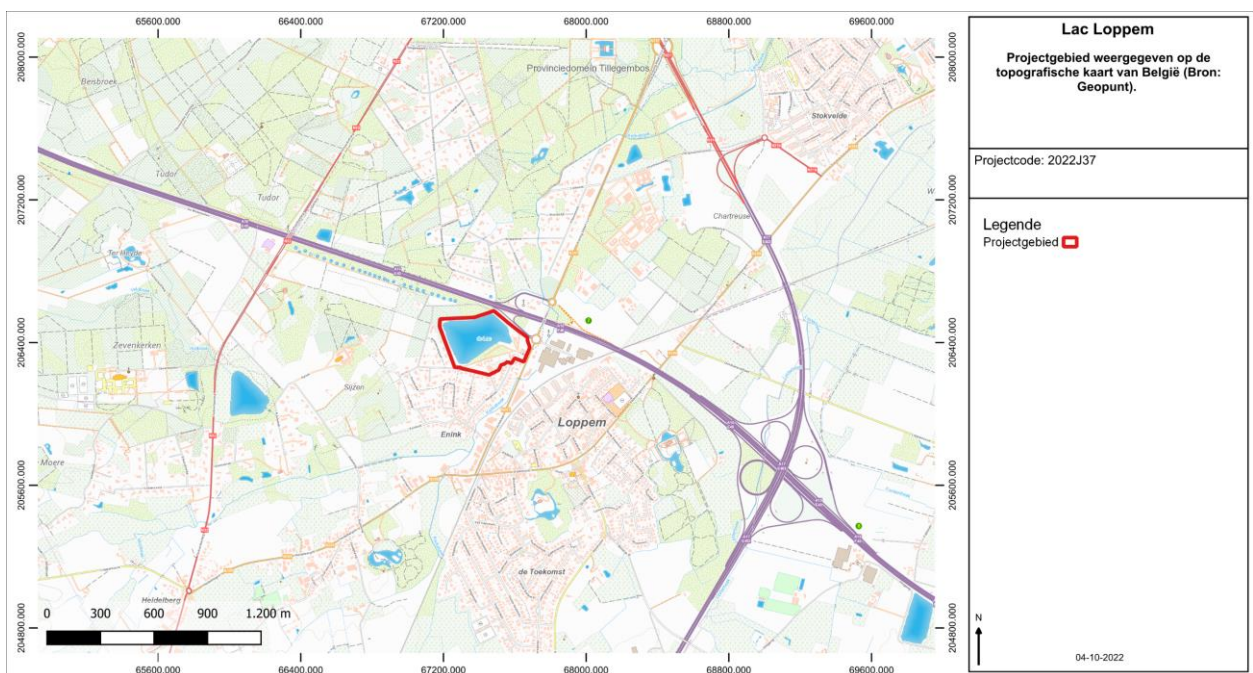
Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Zedelgem
	Deelgemeente	Loppem
	Postcode	8210
	Adres	Lac 8210 Zedelgem
	Toponiem	Lac Loppem
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	$X_{\min} = 67132$ $Y_{\min} = 206169$ $X_{\max} = 67736$ $Y_{\max} = 206582$
b) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Zedelgem, Afdeling 2, Sectie A, nr's: 263c ² , 263b ² , 263m, 265c, 288m, 285c5 Figuur 1	
c) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Figuur 2	
d) Alle betrokken actoren en specialisten	Wouter Van Goidsenhoven (erkend archeoloog) Clara Thys (archeoloog) Aaron Willaert (historicus)	
e) Personen buiten het project die geraadpleegd of betrokken werden voor algemene wetenschappelijke advisering	/	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt).

1.2 Onderzoeksopdracht

1.2.1 Doelstelling

Het archeologisch vooronderzoek betracht altijd eerst door raadpleging van gekende en ontsloten informatiebronnen tijdens een bureauonderzoek eventueel aanwezig archeologisch erfgoed binnen het onderzoeksgebied te inventariseren, waarderen en veiligstellen.

1.2.2 Onderzoeksvragen

Voor het bureauonderzoek zijn volgende onderzoeksvragen te formuleren:

- Hoe is de aardkundige opbouw van het onderzoeksgebied?
- Welke processen van bodemvorming zijn bekend?
- Welke geomorfologische processen zijn bekend?
- Welke aardkundige eenheden zijn archeologisch relevant en wat is hun diepteligging?
- Zijn er archeologische resten bekend binnen de grenzen van het plangebied?
- Welke is de aard en ouderdom van bekende archeologische resten?
- Welke is de conserveringsgraad en gaafheid van de bekende archeologische resten?
- Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventueel aanwezige archeologische resten?

1.2.3 Juridische context

Het onderzoeksterrein situeert zich volgens het gewestplan deels in een zone bestemd als woongebied, deels in een zone bestemd als park. Het onderzoeksterrein situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een zone waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt.

De oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt ca. 12,24 ha, de te verkavelen zone bedraagt ca. 3,73 ha, vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

1.2.4 Randvoorwaarden

Voor het bureauonderzoek worden enkel toegankelijke en beschikbare bronnen gebruikt.

Een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem is momenteel onmogelijk voorafgaand aan het aanvragen van de verkavelingsvergunning. Het plangebied is op heden bebouwd. Deze bebouwing dient eerst verwijderd te worden conform de sloopvoorwaarden opgenomen in het Programma van Maatregelen.

Daarom wordt geopteerd voor de uitzonderingsprocedure waarbij een nota wordt aangeleverd op basis van een bureauonderzoek. In dit bureauonderzoek wordt nagegaan of er op het projectgebied een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem noodzakelijk is en of (gedeeltelijke) vrijgave mogelijk is.

1.2.5 Archeologische voorkennis van het terrein

Binnen de grenzen van projectgebied Lac Loppem werd in het verleden geen archeologisch onderzoek uitgevoerd.

In de omgeving zijn wel enkele archeologische vindplaatsen gekend (cfr. infra).

1.3 Werkwijze en strategie

1.3.1 Methode

In de praktijk resulteert het bureauonderzoek in een inschatting van het archeologisch potentieel van een onderzoeksgebied. Het archeologisch potentieel drukt een verwachting uit ten aanzien van voorkomen, aard, gaafheid en conservering van de archeologische resten in de ondergrond van de planlocatie. Het archeologisch potentieel is gebaseerd op vier variabelen: fysisch-geografische situatie, bekende archeologische vindplaatsen, archeologische indicatoren en de verstoringshistoriek.

Pas na de vaststelling van het archeologisch potentieel kunnen onderbouwde inschattingen worden gemaakt over de planeffecten op eventueel archeologisch erfgoed.

1.3.2 Fysisch geografische situatie

Geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare landschapsvormen.

De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad en gaafheid van het archeologische erfgoed.

Volgende informatiebronnen werden geconsulteerd t.b.v. een eerste aardkundige analyse:

- Tertiair en Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Toelichting bij de Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Bodemkaart van Vlaanderen
- Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen
- Hydrografische kaart van Vlaanderen

1.3.3 Historische context en bekende archeologie vindplaatsen

Beschikbare historische en toponymische kennis over woonplaatsen (buurtschap, gehucht, dorp, stad) in en nabij het onderzoeksgebied kan een zinvol kader bieden om de betekenis van bekende archeologische vindplaatsen te evalueren.

Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het onderzoeksgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van Agentschap Onroerend Erfgoed geraadpleegd en is lokaal geïnformeerd naar recent onderzoek. De recente onderzoeken die voortvloeiden uit archeologienota's zijn geraadpleegd via loket.onroerend.erfgoed.be.

1.3.4 Archeologische indicatoren

Archeologische indicatoren omvatten diverse datacategorieën zoals resultaten van non-intrusieve archeologische prospectietechnieken (bijvoorbeeld vondstmeldingen van metaaldetectie), toevallige vondsten bij niet-archeologische graafwerken, maar vooral ook historisch-cartografische bronnen, iconografische data en fotocollecties. Ze vormen fysiek aanwijsbare fenomenen die een aanwijzing kunnen zijn voor de aanwezigheid, ter plaatse of in de nabijheid, van archeologische sites.

Archeologische indicatoren zijn gezocht in de Centrale Archeologische Inventaris van het Agentschap Onroerend Erfgoed en in ontsloten cartografische bronnen die zowel via Geopunt als via het Nationaal Geografisch Instituut (Cartesius) ter beschikking worden gesteld. Bijkomende cartografische bronnen zijn waar relevant bekomen via verder archiefonderzoek.

1.3.5 Verstoringshistoriek

De verstoringsgraad van het onderzoeksgebied bepaalt in belangrijke mate de te verwachten gaafheid en bewaringsgraad van eventueel aanwezig archeologische bodemarchief. Om een correcte inschatting van de verstoring van de bodem te kunnen maken kunnen allerhande bronnen van pas komen. Zo kan mondelinge informatie van vroegere gebruikers of bewoners, beschikbare plannen van (verdwenen) constructies, verslagen van bodemonderzoeken en saneringen of informatie over delfstoffenwinning relevante informatie bieden.

Aanvullende informatie over recent historisch landgebruik is afkomstig van geraadpleegde luchtopnames vanaf 1971, ter beschikking gesteld via Geopunt.

1.4 Assessmentrapport

Het assessmentrapport omvat alle relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal, die bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Dit rapport heeft als doel het plangebied binnen zijn archeologisch en landschappelijk kader te plaatsen, rekening houdend met de geplande bodemingrepen. De studie maakt gebruik van verschillende datasets, waarbij het uitgangspunt steeds het ontwerpplan van de toekomstige bodemingrepen is. Dit ontwerpplan wordt telkens geprojecteerd op de geologische, bodemkundige en historische kaarten. Alle kaartmateriaal werd vervaardigd met behulp van QGIS, een geografisch informatiesysteem.

Op basis van deze assessment van het projectgebied kan een gegronde argumentatie opgesteld worden over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen archeologische maatregelen, die uiteengezet worden in deel 2: het programma van maatregelen.

1.4.1 Introductie tot het projectgebied

1.4.1.1 Ruimtelijke situering

Het projectgebied is gelegen te Loppem, deelgemeente van Zedelgem in de provincie West-Vlaanderen. Loppem grenst ten noorden aan Sint-Michiels (Brugge), ten oosten aan Oostkamp, ten zuidwesten aan Zedelgem en ten westen aan Snellegem (Jabbeke). Het terrein situeert zich ca. 700 m ten noordwesten van het centrum van Loppem. Het terrein grenst langs de noordzijde aan de E40 en de afrit Loppem. Langs de oostzijde grenst het terrein aan de Autobaan, langs de zuidzijde aan de straat Vijvers. De Kerkbeek stroomt precies ten oosten van het plangebied.

Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt).

1.4.1.2 Geplande werken

1.4.1.2.1 Bestaande toestand

Het totale projectgebied heeft een oppervlakte van ca. 12,24 ha.

Het terrein wordt voor het grootste gedeelte ingenomen door een kunstmatig meer dat in de jaren '30 ontstond in functie van zandwinning voor de aanleg van de E40. De rand rondom het meer werd in het verleden gebruikt als recreatiedomein (cfr. infra). Rondom de vijver bestaat het terrein voornamelijk uit een groenzone met grasvelden in combinatie met dichte beplanting. Een gedeelte hiervan bestaat uit biologisch waardevol gebied. Langs de zuidelijke en oostelijke zijde zijn enkele gebouwen aanwezig met omringende verharding. De gecombineerde oppervlakte van de bebouwde en verharde zone bedraagt ca. 5870 m².

Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt).

1.4.1.2.2 Ontworpen toestand

De opdrachtgever plant enerzijds de realisatie van een nieuwe verkaveling in het oostelijk terreindeel, en anderzijds nieuwe omgevingsaanleg rondom het Lac Loppem.

In het oostelijk terreindeel wordt een nieuwe verkaveling gerealiseerd over een oppervlakte van ca. 3,73 ha. Een deel van de verkavelingszone (ca. 2738 m²) bestaat op heden uit waardevol groen. In deze zone zullen geen bodemingrepen plaatsvinden. Het lijkt geen twijfel dat de geplande werken, het hiermee gepaard gaande werfverkeer, en de mogelijke toekomstige bodemingrepen, het potentieel archeologisch niveau in het overige gedeelte van de te verkavelen zone bedreigen. Bijgevolg moet in deze zone uitgegaan worden van een integrale verstoring van het terrein in deze zone (ca. 3,46 ha).

Over de rest van het terrein zal de bodemingreep zich beperken tot lokaal heraanleg van groen en de realisatie van een paadje rondom de vijver.

Figuur 5: Zone verkaveling weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt).

1.4.2 Fysisch geografische en geologische situatie

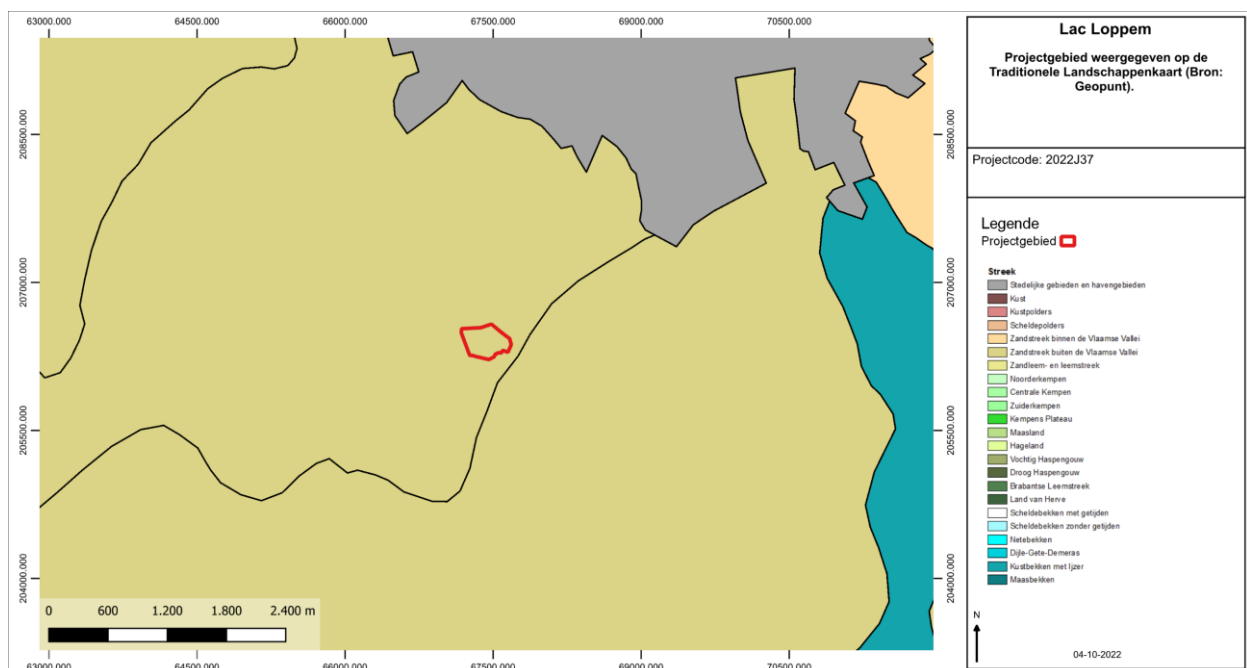
1.4.2.1 Landschappelijke situering

Landschappelijk gezien is het plangebied gelegen in de zandstreek buiten de Vlaamse Vallei en behoort het dorp tot het Westelijk Houtland.

Het onderzoeksgebied bevindt zich op de overgang van een zuidelijke uitloper van de dekzandrug die loopt van Gistel tot Verrebroek, richting de vallei van de Kerkebeek. Voorgenoemde dekzandrug is tot ontwikkeling gekomen gedurende het Pleniglaciaal. Het onderzoeksgebied valt deels samen met het zgn. ‘Lac van Loppem’ een oude zandwinningsput die werd gerealiseerd in de jaren '30 om de verhoogde bedding van de noordelijk gelegen E40 aan te leggen.

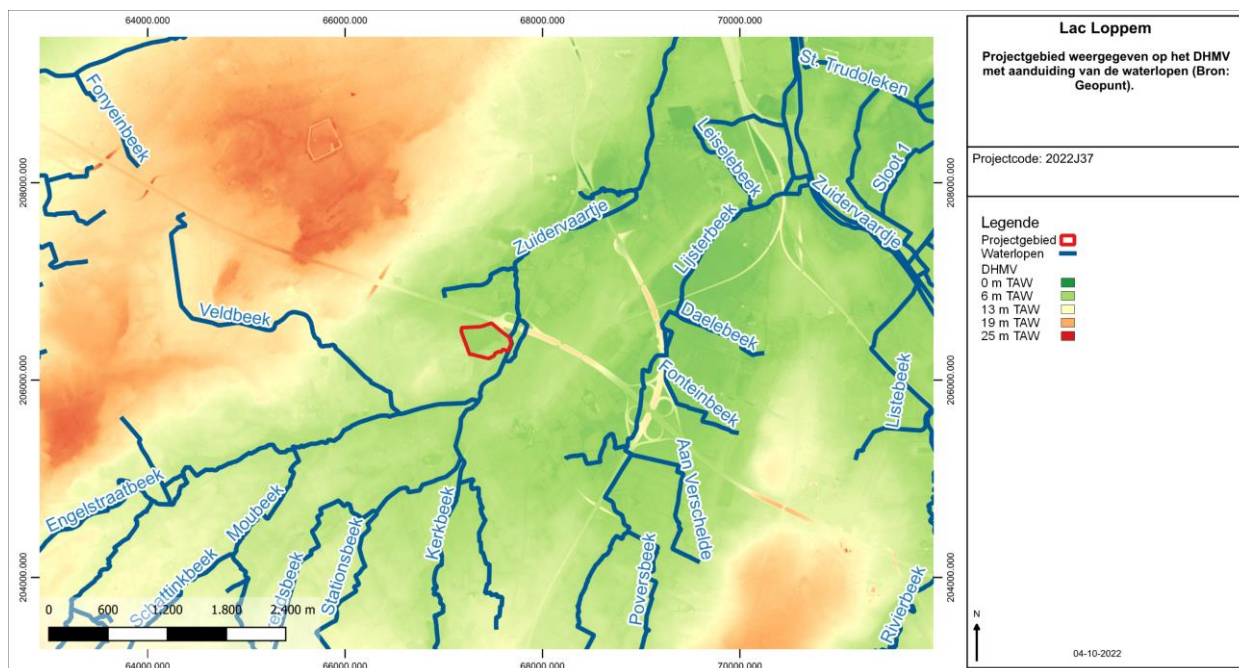
Het microreliëf binnen het projectgebied varieert tussen de 6,4 en 9,3 m TAW. (excl. de waterpartij). Het terrein helt licht af in de richting van de Kerkebeek. De afwatering in de omgeving van het plangebied gebeurt in oostelijke tot noordoostelijke richting, naar het Kanaal Gent-Oostende toe. Hydrografisch behoort het terrein tot het bekken van de Brugse polders, deelbekken Kerkebeek.

Gezien de ligging binnen de gradiëntzone langs de Kerkebeek dient ter hoogte van het projectgebied uitgegaan te worden van een verhoogde trefkans inzake artefactensites.

Figuur 6: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).

Figuur 7: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

Figuur 8: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

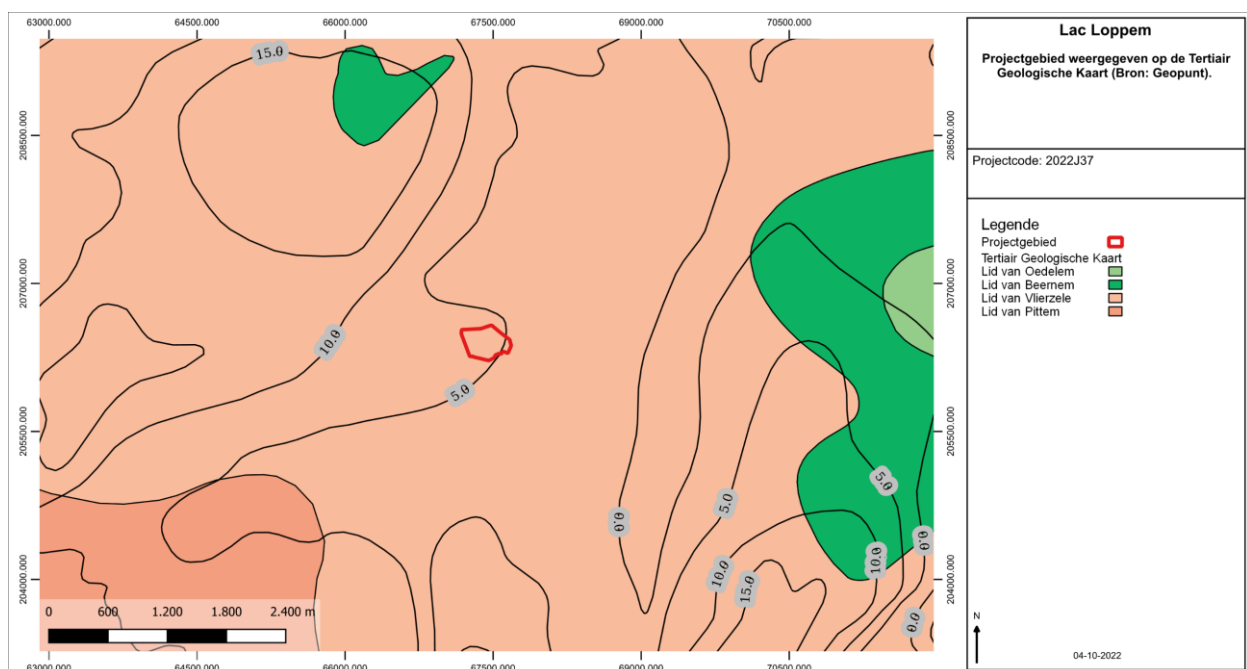

Figuur 9: Profiellijn hoogteverloop.

1.4.2.2 Tertiaire lithostratigrafie

Het projectgebied bevindt zich in het **Lid van Vlierzele (Formatie van Gentbrugge)**. De Formatie van Gentbrugge bestaat uit een afwisseling van kleiïge siltige en zandige mariene sedimenten met enkele macrofossielen. Het is onderverdeeld in drie leden; van oud naar jong: het Lid van Merelbeke, het Lid van Pittem en het Lid van Vlierzele.

Het Lid van Vlierzele is een groen tot grijsgroen fijn zand dat een duidelijke horizontale of kruisgewijze gelaagdheid vertoont aan de top. Soms is het ook homogeen met veel tubulaties door bioturbatie. Deze zanden werden afgezet in een epicontinentale zee. Naar onder toe gaat het meestal over in een homogeen kleiïg zeer fijn zand met kleilenzen. Bovenaan kunnen ook gedifferentieerde kleilagen voorkomen met humeuze intercalaties. De afzetting bevat slechts weinig macrofossielen. Harde zandsteenbanken komen regelmatig voor en werden vroeger plaatselijk aangewend als bouwsteen.

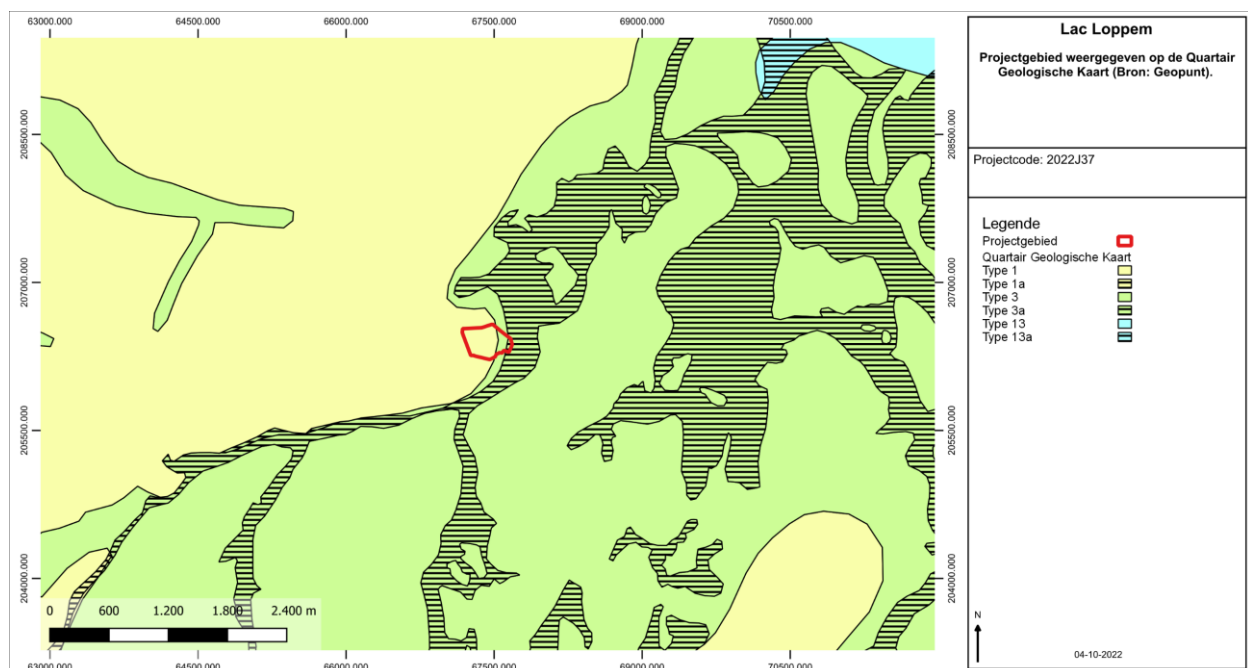
Figuur 10: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.4.2.3 Quartaire lithostratigrafie

Het projectgebied is deels gelegen in het Quartair **Type 1**. Dit type bestaat uit een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen (zand tot zandleem). Deze afzetting kan eventuele hellingsafzettingen van het Quartair bevatten.

Het projectgebied is deels gelegen in het Quartair **Type 3**. Dit type bestaat uit een basis van fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan gevolgd door een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen (zandleem tot leem). Deze afzetting kan eventuele hellingsafzettingen bevatten van het Quartair.

Het projectgebied is deels gelegen in het Quartair **Type 3a**. Het bestaat uit een basis van fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan gevolgd door een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen. Binnen deze afzetting kunnen mogelijk hellingsafzettingen van het Quartair voorkomen. Lokaal kan deze eolische afzetting afwezig zijn. De top bestaat uit een fluviatiele afzetting (organochemisch en perimarien inclusief) van het Holoceen en mogelijk Tardiglaciaal.

Figuur 11: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

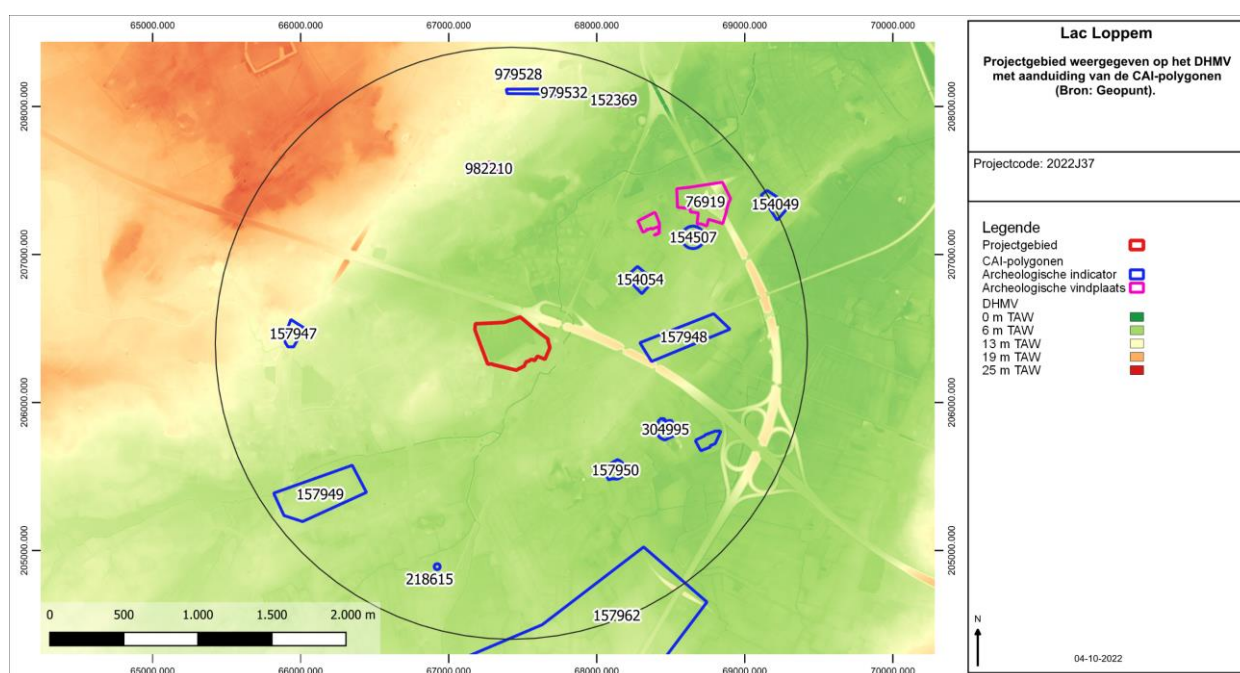
1.4.3 Historische en archeologische voorkennis

1.4.3.1 Overzicht van de gekende archeologische waarden

Synthese

In de omgeving is slechts sporadisch archeologisch onderzoek uitgevoerd in het verleden. Hierbij werden voornamelijk resten van vol- tot laatmiddeleeuwse bewoning en landindeling in kaart gebracht. Ter hoogte van het Kasteel van Tillegem werden de resten van de verschillende middeleeuwse en vroegmoderne bouwfases van de ‘waterburcht’ onderzocht. De CAI maakt bij onderzoek in de omgeving eveneens melding van de recuperatie van lithische artefacten. Bij metaaldetecties zijn op verschillende locaties resten aangetroffen van militaire uitrusting en munitie uit WO I & WO II. In de ruime omgeving van het onderzoeksgebied is eveneens luchtfotografische prospectie uitgevoerd. Hierbij zijn op verschillende locaties cirkelvormige structuren waargenomen die geïnterpreteerd kunnen worden als grafcirkels uit de bronstijd. Daarnaast zijn ook kavelstructuren en ‘cropmarks’ in kaart gebracht die mogelijk in verband gebracht kunnen worden met archeologische resten in de ondergrond.

Overzicht CAI-polygonen

Figuur 13: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI-polygonen binnen een straal van 2 km van het projectgebied (Bron: Geopunt).

I. Archeologische vindplaatsen

76919	Mechanische prospectie (2006), Veldprospectie (2012); NK: 15 m Steentijd: lithisch materiaal. Middeleeuwen: grachten.
-------	---

	Late middeleeuwen: bouw materiaal, aardewerk. Bron: Van Besien E. 2006, Verslag van het proefonderzoek aan de Chartreuseweg in Sint-Michiels, Brugge (Raakvlak, Dossiernr. 06/126).
152369	Opgraving (1982); NK: 15 m Vroege middeleeuwen: waterburcht. Een vierzijdig grondplan kan in oorsprong gesitueerd worden in de tweede helft van de 14de eeuw. Vier woonvleugels, hoofdtoren en hoektorens dateren uit de 16de-17de eeuw. De bewaarde delen vertonen een militair karakter (kasteelgracht en buitenuren van de kelders met schietgaten). Daarnaast werd ook aardewerk aangetroffen. Middeleeuwen: ronde bakstenen waterput met op de bodem 16de-17de-eeuws materiaal. Bron: Devlieghe, L. 1990: Onderzoek van het kasteel van Tillegem (Gem. Brugge, Sint-Michiels), Westvlaamse Archaeologica 6.2, 49-55.
222435	Opgraving (2016) 18^e eeuw: funderingen van het bruggenhoofd van het Kasteel Tillegem Bron: Lambrecht, G. & Mikkelsen, J.H. 2018: Muur op landhoofd Kasteel van Tillegem, Sint-Michiels (Brugge). Resultaten vondstmelding, Rapport 2018/20. Brugge: Raakvlak.
980261	Mechanische prospectie (2020) Geen sporen Bron: Verwerft D., Mikkelsen J.H. en Roelens F. 2020: Proefsleuvenonderzoek Chartreuseweg, Brugge: Verslag van Resultaten, Raakvlak project 2020E369. Brugge: Raakvlak bvba.
982210	Mechanische prospectie (2020) Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden relatief weinig sporen geregistreerd. Het ging om 14 antropogene sporen en 6 natuurlijk sporen. De antropogene sporen bestonden enkel uit greppels met verschillende oriëntatie, vulling en datering- op basis van de oversnijdingen. Verder werden nog een 10-tal recente verstoringen vastgesteld. Er werden geen vondsten ingezameld. Bron: Verdegem, S., Ghyselbrecht, E. & Slabbinck, F. 2020: Nota Abelendreef 12. Deel 1: Verslag van Resultaten. Ruben Willaert bvba 2020A324, Brugge

II. Archeologische indicatoren

Historisch-cartografische en iconografische data

304995	Indicator cartografie; NK: 15 meter
--------	-------------------------------------

	Late middeleeuwen: omgrachting en gebouwen zijn deels bewaard
304996	Indicator cartografie; NK: 15 m Late middeleeuwen: site met walgracht.

Metaaldetectie

218615	Metaaldetectie (2017); NK: 15 m 20 ^{ste} eeuw: 20 Franse obussen uit WO I.
218616	Metaaldetectie (2017); NK: 15 m 20 ^{ste} eeuw: 12 Franse obussen uit WO I.
979527	Metaaldetectie WO II: kogels, gasmasker, helm, zakmesjes
979528	Metaaldetectie WO II: kogels, riem
979532	Metaaldetectie 16 ^e eeuw: musketkogels WO II: microfoon Duitse veldradio

Luchtfotografie

154049	Luchtfotografie; NK: 15 m Middeleeuwen: site met walgracht
154054	Luchtfotografie (2009); NK: 15 m Middeleeuwen: site met walgracht.
154507	Luchtfotografie; NK: 15 meter Bronstijd: grafheuvel
157947	Luchtfotografie; NK: 15 m Onbepaald: dubbele gebogen lijn, mogelijk te wijten aan een wegtracé. Wellicht ouder dan 1777 want de weg is niet zichtbaar op de Ferrariskaart of de Poppkaart.
157948	Luchtfotografie; NK: 15 m

	Onbepaald: kuilenconcentraties, recht donker lineair spoor en een hoekige lijn die mogelijk een enclosure vormt.
157949	Luchtfotografie; NK: 15 m Onbepaald: kuilenconcentraties.
157950	Luchtfotografie; NK: 15 m Onbepaald: motte waarvan de gracht en het opperhof nog als circulaire structuur zichtbaar is. De aflijning van het voorhof is zichtbaar in de huidige percelering.
157962	Luchtfotografie; NK: 15 m Bronstijd: meerdere circulaire structuren die allemaal kunnen gezien worden als bronstijdgrafheuvels. 18 ^{de} eeuw: kavelstructuren. 19 ^{de} eeuw: wegtracé. Onbepaald: kuilenconcentraties en afzonderlijke kuilen met grote diameter, paalkuilen waarin lineaire patronen kunnen herkend worden. Vermoedelijk zijn deze als gebouwen te interpreteren. Ook werden er meerdere grachten opgemerkt.

1.4.3.2 Historische context en bekende archeologische vindplaatsen

Het gebied rondom Brugge valt uiteen in enerzijds de kustvlakte en anderzijds de zandstreek. Beiden hebben hun eigen ontstaansgeschiedenis die het landschap haar huidige uitzicht geeft. Een eerste vormingsproces gaat terug tot het Tertiair en dateert van meer dan twee miljoen jaar geleden. In deze periode worden afwisselend klei- en zandlagen afgezet door de zee, die onze gewesten overspoelt vanuit het noorden. De kleilagen zijn beter bestand tegen erosie dan zandlagen. Door het uitslijten van de zandbanken ontstaat een golvend landschap met heuvelruggen en plateaus zoals de rug tussen Oedelem en Zomergem en de plateaus van Tielt en Wijnendale.¹

Het Quartair wordt gekenmerkt door ijstijdperiodes en toename van het landijs met daartussen warmere interglacialen. In een laatste warme periode voorafgaand aan de laatste ijstijd (tussen 130.000 – 116.000 jaar geleden) stond de zeespiegel allicht 1 à 2 meter hoger dan vandaag. Na dit interglaciaal volgt een laatste koude periode van ongeveer 116.000 tot 11.600 jaar geleden. Gedurende deze periode stond de zeespiegel ca. 120 meter lager dan nu en bevond de kustlijn zich veel verder noord- en westwaarts. Rondom Brugge ontstond een boomloos, open landschap met beperkte vegetatie. Tussen ca. 35.000 en 14.000 v. Christus neemt de koude dermate toe dat er geen sprake meer is van bewoning. Naar het einde van de ijstijd toe worden de gebieden weer aantrekkelijker. Tussen 14.000 en 10.000 v. Chr. doen zich een tweetal klimaatsverbeteringen voor, maar deze zijn nog niet standvastig. In de koudere periodes hiertussen (Dryas) wordt in de regio rond Brugge een duinenlandschap gevormd. Onder invloed van de noordwestenwinden waaien dekzandruggen op, zoals de omvangrijke rug van Gistel over Brugge naar Maldegem en Stekene. Op deze manier vormt zich een zwak golvend landschap van overwegend ZW-NO lopende dekzandruggen en laagtes. Deze dekzandruggen blokkeren de afwatering vanuit het binnenland. In de komvormige depressies vormen zich ondiepe meren zoals de Assebroekse Meersen.² Het plangebied situeert zich op de zuidelijke flank van dekzandrug Gistel-Stekene.

Op het einde van de oude steentijd treft men in de regio meer aanwijzingen voor menselijke aanwezigheid aan. Het gaat onder andere om vindplaatsen te Steenbrugge, Rijckevelde en Assebroek en aan de voet van de cuesta Oedelem-Zomergem. In Maldegem werd een kampement van Federmesser-jager verzamelaars gevonden aan de oever van een laat-glaciaal meer.

Vanaf 10.000 voor Chr. vindt een algemene en definitieve opwarming plaats, waardoor de ijskappen smelten en de zeespiegel stijgt. Door de uitbreiding van de Noordzee dringt het water de dekzanden binnen en vormt een wadgebied met getijdenwerking. Door de relatief hoge ligging van de dekzanden, wordt de oostelijke kustvlakte, zoals we die vandaag kennen, aanvankelijk weinig door de zee beïnvloed. Gedurende het mesolithicum (ca. 10.000-5.000 v. Chr.) trekken jager-verzamelaars door het landschap en vestigen ze zich op de hogere dekzandruggen. Resten van tijdelijke kampementen zijn talrijk in westelijke Vlaanderen. Zo o.a. op de zuidelijke helling van de O-W verlopende dekzandrug ten noorden van de Assebroekse Meersen en bij opgravingen aan de Barrièrestraat in Sint-Michiels.

De overgang tussen mesolithicum en neolithicum betekent eveneens een (geleidelijke) overgang van jacht naar een sedentair bestaan. Deze overgang heeft allerlei gevolgen. Mensen gaan zich vestigen bij hun akker en bouwen hun huizen steviger uit duurzamere materialen.

¹ Hillewaert, B. & Ryckaert, M. 2019. p.16.

² Op.cit. pp. 17-19.

Wanneer de mens voor het eerst aan landbouw gaat doen is het in de eerste plaats de vegetatie op de drogere gronden die hierdoor beïnvloed wordt, gezien deze zones het meest geschikt zijn voor akkerland. In het Brugse ontbreken vooralsnog duidelijke sporen van het neolithicum. Artefacten echter zijn meermaals gerecupereerd bij veldprospecties en opgravingen. Zeker het vermelden waard echter, is de vondst van een huisplattegrond uit het neolithicum in Waardamme in 2003 en de vondst van artefacten bij opgravingen achter de vrouwengevangenis *de Refuge* in Sint-Andries. De ligging van het plangebied op de overgang van de dekzandrug en de vallei van de Kerkebeek moet wel degelijk een aantrekkingskracht gehad hebben gedurende de steentijd.

Tegen 1000 v. Chr. is de hele kustvlakte, tot aan de Brugse dekzandrug, een veenlandschap geworden. Het plangebied, dat op de zuidelijke flank van de dekzandrug gelegen is, is vermoedelijk dus niet aan inundatie onderhevig. De informatie over de bronstijd in onze gebieden spitst zich voornamelijk toe op de grafcultus. Vooral tijdens de midden-bronstijd worden veel grafheuvels opgericht. Onder meer in de gemeentes Beernem, Oostkamp, Zedelgem, Torhout en Jabbeke zijn grafheuvels gekend. Een onderzoek door middel van luchtfotografie, uitgevoerd door de Gentse Universiteit, levert voor Loppem sporen van negen cirkelvormige structuren op, die zich op één na, in het oosten van de gemeente, aan de grens met Oostkamp bevinden en samen één of twee bronstijdgrafvelden vormen. Dit zogenaamde grafveld van Kuipen, waarvan één cirkel zich op het grondgebied van Oostkamp bevindt, telt vier enkelvoudige en vijf dubbele cirkels, grosso modo ingesloten door de Molendreef, de Rijselsestraat en de Kuipenstraat. Hiernaast zijn er een aantal sporen van kleinere, vierkante monumentjes opgetekend. Mogelijk heeft de aanleg van de autosnelweg E403/A17 een aantal sporen uitgewist. Aan de westkant van de gemeente bevinden zich sporen van een geïsoleerde dubbele cirkel, een bronstijdgrafheuvel, ten westen van de Torhoutsesteenweg en ten zuiden van de Loppemsestraat.

Op de zandrug komen enkele nederzettingen voor uit de ijzertijd. De weinig talrijke, maar gevarieerde sporen uit zowel de vroege als de late ijzertijd wijzen op een verspreide bewoning in de periode vóór de eeuwwisseling. Er zijn aanwijzingen voor geïsoleerde boerderijen in hout, klei en riet.³ Zowel aan de Legeweg als aan d'Hooghe Noene in Jabbeke zijn nederzettingssporen uit de ijzertijd gelokaliseerd.

In de Romeinse periode is het plangebied gelegen in de noordelijke periferie van de civitas Menapiorum. Deze civitas heeft Cassel als hoofdplaats. Het tracé over Cassel-Velzeke-Tienen-Tongeren is de belangrijkste verbinding gedurende het Hoge Keizerrijk. Vanuit de hoofdplaats van de civitas Menapiorum vertrekken een aantal wegen die het gebied ontsluiten. Een diverticulum van de baan Cassel-Doornik vertrekt van het gehucht Steenvoorde en loopt over Poperinge tot Brugge waar ze aansluit bij de Zandstraat. De zandrug zorgde tijdens de Romeinse periode voor een zeer strategische ligging aan de rand van kustvlakte.⁴ Romeinse sporen langsheen de Zandstraat komen dan ook talrijk voor. De landbouwers en herders die woonden op de zandgronden leefden in eenvoudige, uit natuurlijke materialen opgebouwde boerderijen drie vrij dicht verspreid waren in een landschap dat door zandwegen was doorweven. Binnen de projectgrenzen is er aldus tevens een verhoogde verwachting naar bewoningssporen uit de Romeinse periode.

Op het eind van de Romeinse tijd dringt de getijdenwerking van de zee de gehele kustvlakte binnen. Alleen de brede dekzandrug waarop het plangebied is gelegen, beschermt nog tegen de

³ Op. Cit. pp. 30-42.

⁴ Op. Cit. pp. 46

zee. Het gebied was in deze periode vermoedelijk nauwelijks nog bewoonbaar. In de zandstreek moeten de bossen die tijdens de eerste eeuwen aangetast raakten door exploitatie zich in de vroege middeleeuwen deels hersteld hebben. De resultaten van palynologisch onderzoek van enkele vroegmiddeleeuwse waterputten uit Assebroek en Sint-Andries lijken het verhaal van de vroegmiddeleeuwse regeneratie van het bosareaal enigszins te bevestigen. De meest opvallende evolutie in de vroege middeleeuwen is echter de sterke toename van struikheide. Dit zou kunnen wijzen op voormalige akkers die niet langer bewerkt worden maar waar ook het bos niet kan regenereren door bijvoorbeeld begrazing van het vee.

Loppem komt vermoedelijk tot ontwikkeling in de 5^e en 6^e eeuw. Aanwijzingen hiervoor zijn Germaanse akkertoponiemen en de vermoedelijke etymologische oorsprong van de naam Loppem als woonplaats van de afstammelingen van Luppo (Luppo-inga-heim). Vermoedelijk wordt Loppem reeds in de 7de eeuw gekerstend onder invloed van de Heilige Eligius. De wijding van de kerk aan Sint-Maarten wijst op een kerstening die opklimt tot de vroege middeleeuwen. Vanaf 794 zou Loppem reeds als zelfstandige parochie bestaan.

De eerste vermelding van Loppem dateert uit 1108 wanneer het patronaatsrecht van Loppem wordt overgedragen aan het Sint-Donaaskapittel te Brugge. Op het grondgebied van Loppem liggen een aanvankelijk een tiental lenen die afhankelijk zijn van het grafelijke leenhof van de Burg van Brugge. Vanaf de 11de eeuw ressorteert het grondgebied van Loppem onder de kasselrij Brugge. Wanneer het Brugse buitengebied wordt losgemaakt van de stad (ca. 1100) wordt Loppem deel van een zelfstandige bestuurlijke eenheid: het Brugse Vrije. De bebouwing op het grondgebied van Loppem groeit snel aan. Een aantal hoeves zijn reeds vermelding in de cartularia van de Magdalenaleprozerij.

Gedurende de Tachtigjarige Oorlog (1568-1648) heeft Loppem sterk te lijden onder oorlogsgeweld. Rondtrekkende geuzen- en soldatenbenden zorgen voor voortdurende onrust op het platteland. Ook gedurende de 17de eeuw blijft de streek niet gespaard van oorlogssperikelen. De Vrede van Utrecht (1713) luidt een periode van relatieve welvaart in, onder Oostenrijks bewind. Deze rust gaat gepaard met een economische groei wat een uitbreiding van de infrastructuur in de hand werkt.

Vanaf het einde van de 18de eeuw worden binnen het grondgebied van Loppem een aantal adellijke residenties opgericht. Deze 18de eeuwse kastelen gaan niet zelden terug tot een vroegere hoeve. Gedurende de 19de eeuw blijft Loppem hoofdzakelijk een landelijke gemeente, waar een groot deel van de bevolking is tewerkgesteld in de landbouw. Gedurende de Eerste Wereldoorlog situeert Loppem zich binnen het Duitse hinterland. De kastelen en grote hoeves worden aanvankelijk geconfronteerd met opeisingen. In 1917 wordt langs de Zeedijkweg een Pionierpark aangelegd met munitieopslagplaatsen en schuilkelders langs beide straatzijden. Bij de bevrijding richtten een aantal obussen veel schade aan in de dorpskern.

1.4.3.3 Archeologische indicatoren en cartografische bronnen

Op de Heraldische Kaart van het Brugse Vrije, gekopieerd door Pieter Claeissens in 1597, is het plangebied duidelijk ingenomen door bos. De ondergrond van het plangebied bestaat uit dekzand dat arm is aan voedingsstoffen voor planten en een zeer droge bodem vormt. Tijdens de middeleeuwen en later vormden deze arme en droge landbouwgronden een uitgestrekt veldgebied met stuiken, heide, afgewisseld met enkele ontgonnen percelen die met elkaar waren verbonden met wegen. Deze heide is stelselmatig omgezet tot bos, wat ook voor het plangebied vermoedelijk het geval was.

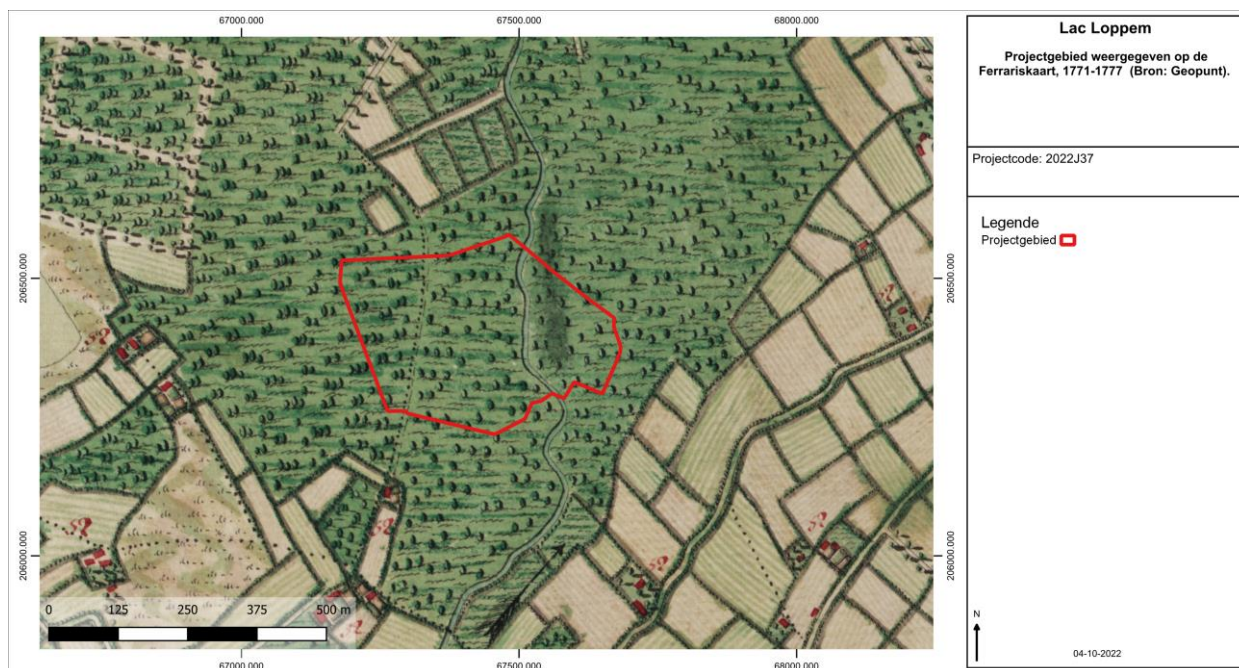
De Ferrariskaart (1771-1777) karteert het plangebied eveneens als bosgebied. Het gebied behoort tot het huidige Tillegembos waarvan op heden reeds een deel verdwenen is. Het projectgebied wordt van noord naar zuid aangesneden door een waterloop die quasi gelijk loopt met het tracé van de huidige Kerkbeek-Zuidervaartje. In het westelijk terreindeel situeert zich een noord-zuid georiënteerd pad.

Op de 19e-eeuwse kaarten is duidelijk een rastervormig straatpatroon waar te nemen in de omgeving van het plangebied. Deze wegenis is tot stand gekomen in functie van de houtvesterij. Vanaf de 18^e eeuw en voornamelijk in de 19^e eeuw kwam een rabattensysteem tot ontwikkeling voor de productie van houtskool waardoor het bosbestand steeds werd gekapt en heraangeplant. Op de kaarten is te zien dat er binnen de projectgrenzen een wegenis is aangelegd. In het oostelijk terreindeel is bebouwing waar te nemen. Op de Vandermaelenkaart is het overgrote deel van het terrein nog gekarteerd als bos. Precies ten zuiden van het plangebied situeert zich een grote waterpartij die voor een deel binnen de projectgrenzen valt.

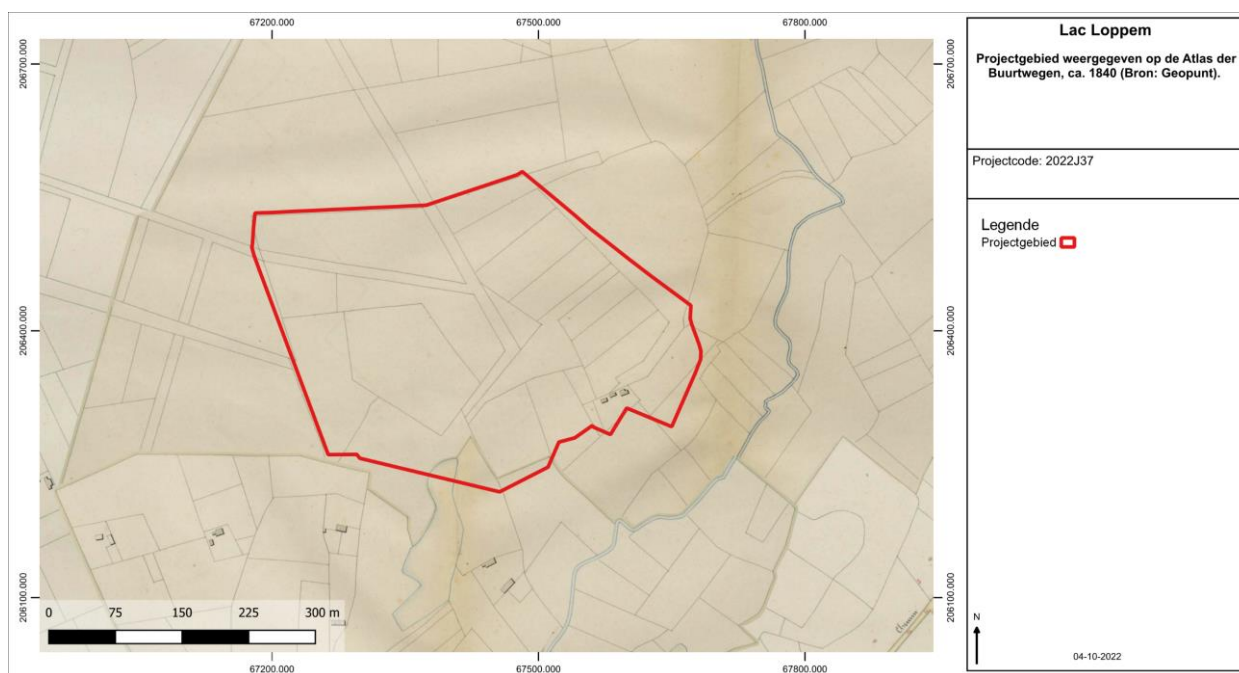
De topografische kaart geeft duidelijk bebouwing weer in het oostelijk en zuidelijk deel van het plangebied. In het noordelijk terreindeel situeert zich het Lac Loppem, een zandwinningsput die werd gerealiseerd in de jaren '30 om de verhoogde bedding van de noordelijk gelegen E40 aan te leggen.

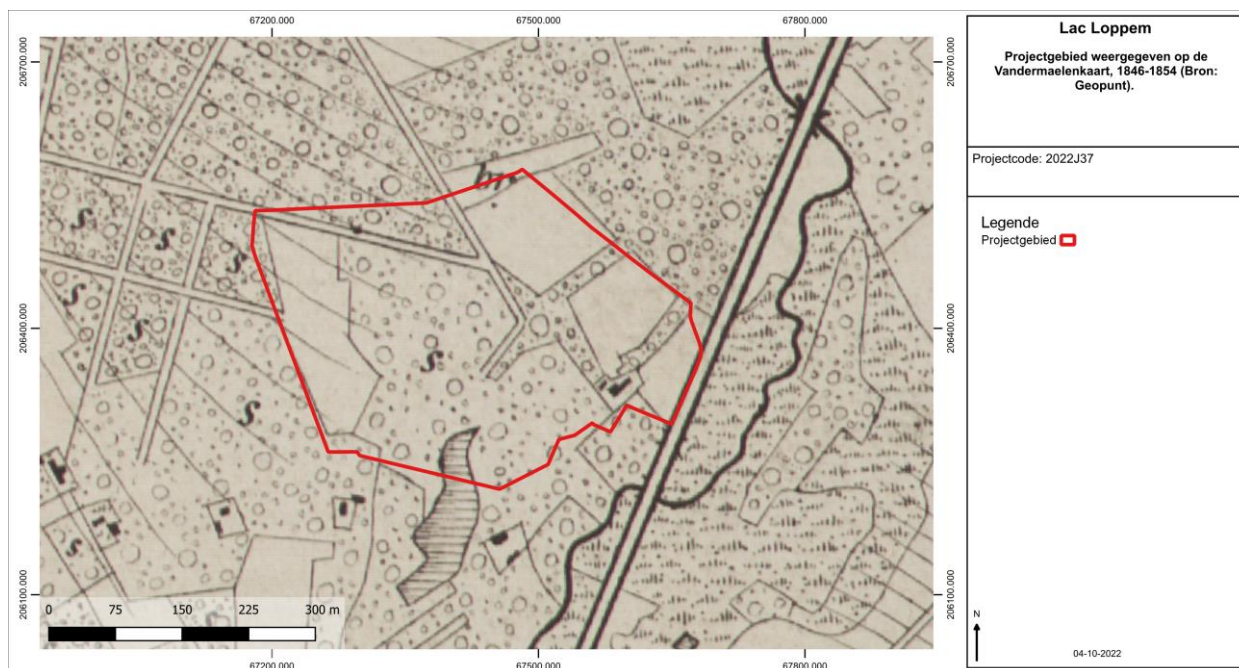
Figuur 14: Projectgebied bij benadering weergegeven op de Heraldische Kaart van het Brugse Vrije, 1597 (Bron: Kaartenhuis Brugge).

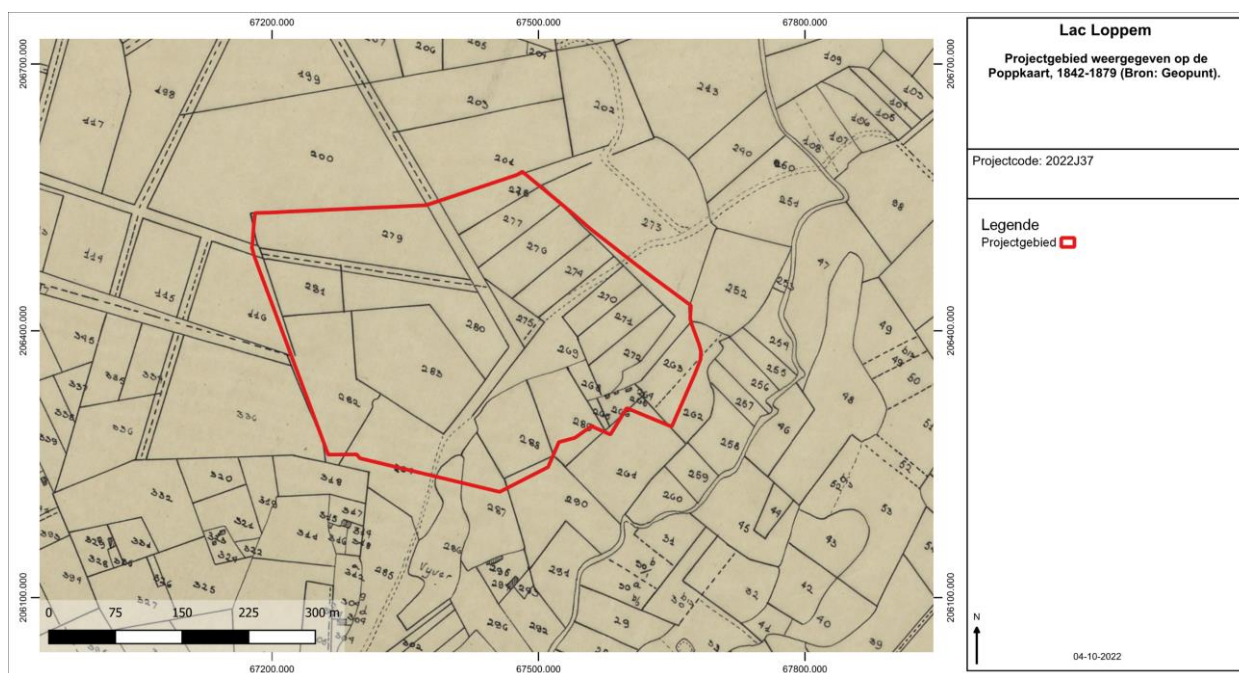
Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).

Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).

Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de Vandermaelenkaart, 1846-1854 (Bron: Geopunt).

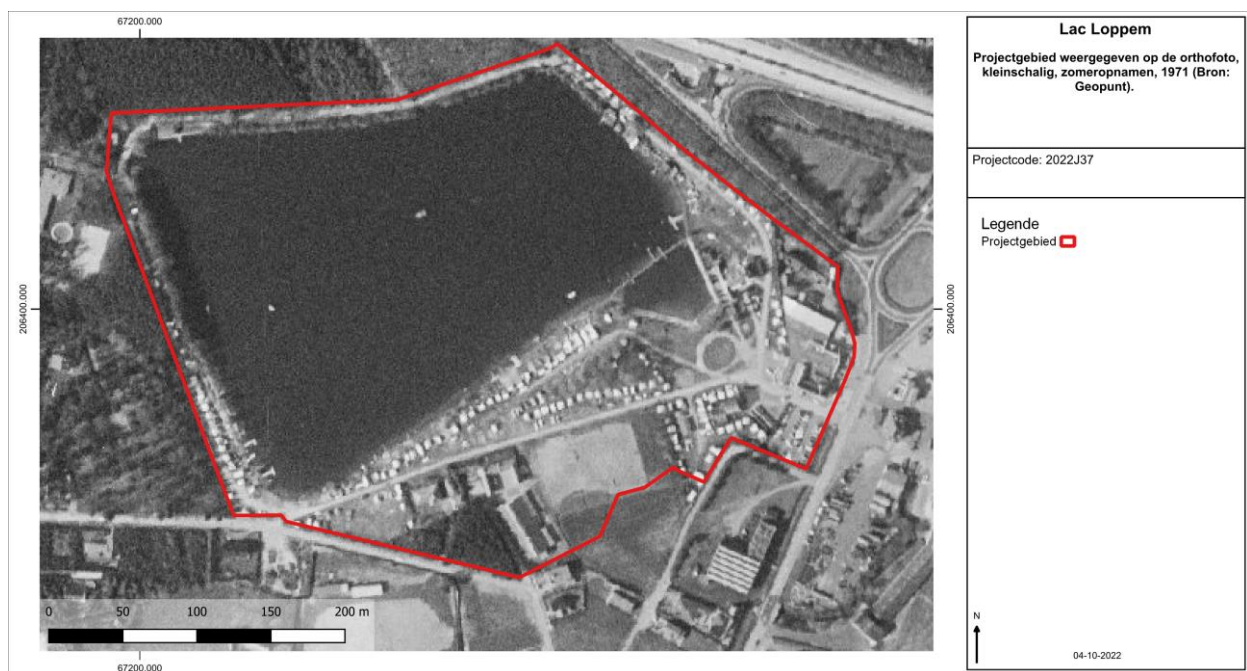
Figuur 18: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).

Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).

1.4.3.4 Huidige gebruik en verstoringen

De orthofotosequentie geeft de evolutie van het bodemgebruik binnen de grenzen van het projectgebied weer gedurende de laatste decennia. Op de oudste luchtfoto uit 1979-1990 is te zien dat het terrein rondom de waterpartij werd gebruikt als recreatiedomein en er rondom de vijver verschillende tenten en caravans staan. De huidige bebouwing langs de zuidelijke en oostelijke zijde van het terrein en omringende verharding is op dit luchtbeeld eveneens reeds grotendeels zichtbaar. Het recreatiedomein werd gesloten in de jaren 2000. De tenten en caravans zijn niet langer te zien op de luchtfoto uit 2005-2007. Langs de uiterst oostelijke zijde is op het luchtbeeld uit 2016 te zien dat een gedeelte van het gebouwbestand samen met de omringende stockagezone wordt gesloopt. Deze zone werd vervolgens omgezet in weiland. De impact van de verschillende structuren op het bodemarchief is vooralsnog ongekend.

Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).

Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).

Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).

Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2005-2007 (Bron: Geopunt).

Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).

Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2016 (Bron: Geopunt).

Figuur 26: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt).

1.5 Synthese

De opdrachtgever plant de realisatie van een verkaveling en omgevingsaanleg rondom voormalig recreatiegebied Lac Loppem te Loppem, deel van Zedelgem. Het projectgebied heeft een oppervlakte van ca. 12.24 ha. Ten oosten van het kunstmatige meer wordt een nieuwe verkaveling ingericht. Rondom de put wordt de omgeving verfraaid. De zone die wordt verkaveld heeft een oppervlakte van ca. 3,73 ha en wordt enerzijds ingenomen door akkerland, grasland, bebouwing en verharding. Binnen de verkavelingszone bestaat een gedeelte van het terrein uit waardevol groen. In deze zone zullen geen bodemingrepen plaatsvinden (ca. 2738 m²).

Het onderzoeksgebied is gelegen op de rand van de vallei van de Kerkebeek. Ten noorden van het terrein situeert zich de grote oost-west gerichte dekzandrug tussen Gistel en Verrebroek. De Quartairgeologische kaart geeft op het overgrote deel van het onderzoeksgebied een profiel weer waarvan de top bestaat uit eolische afzettingen van het laat-Pleistoceen tot vroeg-Holoceen. Enkel in het uiterste oosten kan de top bestaan uit fluviatiele afzettingen van het Holoceen. Langs de oostelijke zijde van het projectgebied stroomt de Kerkebeek. De bodemkaart geeft ter hoogte van het onderzoeksgebied geen informatie weer. Gezien de ligging binnen de gradiëntzone langs de Kerkebeek dient ter hoogte van het projectgebied uitgegaan te worden van een verhoogde trefkans inzake artefactensites.

De cartografische gegevens wijzen op een gebied dat voornamelijk werd geëxploiteerd als houtland. Vanwege de armere zandgronden en overexploitatie in het verleden waren de gronden op een gegeven moment niet langer geschikt voor bewerking. Op veel van deze terreinen is heide ontstaan die later werd omgezet in bos. Op de Pourbuskaart is te zien dat het terrein deel uitmaakt van een uitgestrekt bosgebied. Op de Ferrariskaart is hierin geen echte evolutie op te merken. Op de kabinetskaart is geen bebouwing afgebeeld. Binnen het bosgebied werden in de 19^e eeuw enkele wegen en brandgangen aangelegd. In het zuidoosten is een gebouw weergegeven. De huidige vijver is ontstaan door de winning van zand in functie van de aanleg van de E40 in de jaren '30. Aan de rand van de vijver werd in de jaren '50 een recreatiepark ingericht. Dit domein werd gesloten in de jaren 2000. Op de luchtfoto's is dit ook te zien. Tot aan het luchtbeeld 2000-2003 zijn rondom de put tenten en caravans te zien. Vanaf het beeld van 2005-2007 zijn deze niet langer te herkennen. Tegen de zuidelijke rand en oostelijke rand van het onderzoeksgebied is bebouwing afgebeeld. De impact van de verschillende structuren op het bodemarchief is vooralsnog ongekend.

In de omgeving is slechts sporadisch archeologisch onderzoek uitgevoerd in het verleden. Hierbij werden voornamelijk resten van vol- tot laatmiddeleeuwse bewoning en landindeling in kaart gebracht. Ter hoogte van het Kasteel van Tillegem werden de resten van de verschillende middeleeuwse en vroegmoderne bouwfases van de 'waterburcht' onderzocht. De CAI maakt bij onderzoek in de omgeving eveneens melding van de recuperatie van lithische artefacten. Bij metaaldetecties zijn op verschillende locaties resten aangetroffen van militaire uitrusting en munitie uit WO I & WO II. In de ruime omgeving van het onderzoeksgebied is eveneens luchtfotografische prospectie uitgevoerd. Hierbij zijn op verschillende locaties cirkelvormige structuren waargenomen die geïnterpreteerd kunnen worden als grafcircels uit de bronstijd. Daarnaast zijn ook kavelstructuren en 'cropmarks' in kaart gebracht die mogelijk in verband gebracht kunnen worden met archeologische resten in de ondergrond.

Concreet dient ter hoogte van het onderzoeksgebied uitgegaan te worden van een trefkans inzake archeologisch erfgoed. De verwachting bestaat uit zowel artefactenconcentraties als resten van bewoning, begraving of andere activiteiten in de vorm van bodemsporen.

Daartegenover staat echter dat vanwege activiteiten en bebouwing delen van het bodemarchief verstoord kunnen zijn. In de eerste plaats dient een landschappelijk bodemonderzoek de bodemopbouw, verstoringsgraad en bewaringskansen te evalueren. Indien bodemhorizonten aanwezig zijn die kunnen wijzen op betere bewaringsomstandigheden m.b.t. artefactensites dan dienen deze bemonsterd te worden in een verkennend grid. In het geval van een positieve staalname wordt dit onderzoek aangevuld met waarderende boringen en/of testvakken. Met betrekking tot resten bestaand uit bodemsporen is een proefsleuvenonderzoek de meest geschikte onderzoeksmethode indien dit nog kan leiden tot kenniswinst. Dit advies heeft betrekking op de zone die wordt verkaveld. Op het overige terreindeel beperken de ingrepen zich tot het aanleggen van een wandelpad en aanplanting. Vanwege de beperkte ruimte en ingrepen wordt verder onderzoek er niet zinvol geacht.

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2022

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

NGI Cartesius

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

